

BẦU CỬ TỔNG THỐNG VÀ TRIỂN VỌNG TÌNH HÌNH NƯỚC NGA

PGS. TS. Vũ Dương Huân
Bộ Ngoại giao

Ngày 2/3/2008 đã diễn ra cuộc bầu cử Tổng thống định kỳ Liên bang Nga lần thứ năm. Cuộc bầu cử được tiến hành suôn sẻ với kết quả đã được dự đoán trước. Ngày 7/5/2008, Tổng thống đắc cử Medvedev chính thức trở thành chủ nhân thứ ba Điện Kremlin thời kỳ nước Nga, còn Tổng thống Putin sẽ rời sang Nhà trắng, đảm nhiệm chức vụ Thủ tướng. Theo Hiến pháp, Liên bang Nga theo chế độ Tổng thống, nguyên thủ quốc gia thực sự là ông chủ đất nước. Tổng thống Putin, từ vị trí quyền lực tối cao chuyển xuống vị trí thứ hai, sau người do chính mình đào tạo, dắt dẫn, bồi dưỡng và tiến cử. Liệu việc sắp xếp cơ cấu quyền lực giữa Tổng thống Medvedev và Thủ tướng Putin sẽ ra sao? Ngoài ra, tìm hiểu nguyên nhân thắng lợi vang dội của ông Medvedev và dự báo tình hình nước Nga sau bầu cử cũng là mục tiêu của bài viết này.

1. Một số thông tin chung về cuộc bầu cử Tổng thống

Theo Hiến pháp Liên bang Nga, Tổng thống có nhiệm kỳ 4 năm và không được làm Tổng thống quá hai nhiệm kỳ liên tục. ứng

cử viên Tổng thống phải được một đảng chính trị đề cử hoặc có được ít nhất 2 triệu chữ ký của cử tri ủng hộ. Người giành chiến thắng trong cuộc chạy đua vào Điện Kremlin là người đạt được 50% phiếu + 1 trở lên. Nếu không ai thắng ở vòng một, hai người đứng đầu danh sách sẽ phải tham dự vòng hai.

Tham gia cuộc giành giật chiếc ghế Tổng thống Liên bang Nga nhiệm kỳ 5 lúc đầu có năm ứng cử viên, đại diện cho các lực lượng chính trị khác nhau. Tuy nhiên, cựu Thủ tướng M. Kaxianov, đại diện các lực lượng cánh hữu đã bị loại khỏi cuộc chơi do trong danh sách 2 triệu chữ ký ủng hộ của cử tri đã có nhiều chữ ký không hợp lệ, không đáp ứng tiêu chuẩn của ứng cử viên. Cuộc đua chỉ còn lại 4 ứng cử viên như sau:

- Ông Dmitry Medvedev, Phó Thủ tướng thứ nhất là ứng cử viên của Đảng nước Nga thống nhất và được ba chính đảng khác là Nước Nga công bằng, Đảng Nông nghiệp, Đảng Sức mạnh công dân và Tổng thống Putin hậu thuẫn. Ông Medvedev sinh ngày 14/9/1965, tại Xanh Petecbua, trong một gia đình trí thức nghèo, bố mẹ là giảng viên đại

học. Có vợ là bạn học từ thời phổ thông và con trai 12 tuổi. Ông bảo vệ luận án tiến sĩ luật tại trường đại học Tổng hợp quốc gia Xanh Petecbua, nơi Putin tốt nghiệp đại học cùng ngành luật. Luật sư Medvedev làm trợ thủ cho Putin tại Văn phòng Thị trưởng Xanh Petecbua (1990-1995), rồi làm phó giáo sư tại trường đại học tổng hợp Xanh Petecbua (1996-1999). Khi Putin làm Thủ tướng, rồi quyền Tổng thống, ông đã kéo Medvedev lên làm Phó Chánh Văn phòng Phủ Tổng thống (1999), đồng thời đứng đầu Bộ Chỉ huy Chiến dịch vận động tranh cử tổng thống cho Putin năm 2000. Năm 2002, ông được Putin chỉ định làm Chủ tịch tập đoàn dầu khí khổng lồ Gazprom và từ năm 2003 được Putin thăng lên chức Chánh Văn phòng phủ Tổng thống, cuối năm 2005 chuyển sang làm Phó Thủ tướng thứ nhất, phụ trách các vấn đề xã hội.

Cương lĩnh tranh cử của ông Medvedev tập trung vào bốn nội dung lớn, bắt đầu bằng 4 chữ "I" trong tiếng Nga là: Hoàn thiện, nâng cao chất lượng hoạt động của các thiết chế nhà nước; Phát triển cơ sở hạ tầng; Thúc đẩy sáng tạo, công nghệ, kinh tế tri thức và Đầu tư. Đồng thời, ông nêu 7 nhiệm vụ cần giải quyết trong các lĩnh vực trên. Một trong các nhiệm vụ trung tâm là tuyên chiến thật sự với căn bệnh nặng nhất của xã hội Nga là nạn tham nhũng và bảo vệ sự độc lập trong hoạt động của các phương tiện thông tin đại chúng. Ông cũng đặc biệt coi trọng các vấn đề xã hội, hưu trí, nâng cao mức sống người

dân. Ông là Phó Thủ tướng phụ trách các công việc này, do đó rất thuận lợi trong vận động tranh cử. *Về lương*, ông cho rằng phải được điều chỉnh cho phù hợp với thay đổi trong nền kinh tế và lạm phát. Đến năm 2010 sẽ nâng mức lương xã hội bằng lương tối thiểu (không dưới 5.500 rúp, hiện 1USD = 24,5 rúp); lương hưu trí phải tỷ lệ với lương xã hội. Trong lĩnh vực cải cách hành chính, ông cho rằng cần giảm số lượng quan chức nhà nước, thu hút những người giỏi chuyên môn vào các cơ quan công quyền. *Về chính trị*, ông có quan điểm: Nước Nga không thể bắt chước hệ thống lưỡng đảng ở Mỹ, mà cần hệ thống chính trị riêng của mình, theo điều kiện nước Nga¹. *Về đối ngoại*, phải coi trọng quan hệ truyền thống với các nước Cộng đồng các quốc gia độc lập, đẩy mạnh quan hệ với Liên minh Châu Âu, Mỹ, Trung Quốc... bảo vệ lợi ích nước Nga. Đối với phương Tây, ông có những phát biểu cởi mở, thân thiện như củng cố xã hội công dân, nước Nga là một phần không tách rời của văn minh châu Âu, nước Nga sẽ học tập kinh nghiệm châu Âu... Trong thời gian giữ các chức vụ trong chính quyền, ông chưa bao giờ công kích phương Tây. Phương Tây tỏ ra có thiện cảm với ứng cử viên Medvedev.

- Tiến sĩ triết học Genadi Diuganov là ứng cử viên thứ hai. Ông là Chủ tịch Đảng Cộng sản Liên bang Nga từ năm 1993, được Đảng đề cử làm ứng cử viên Tổng thống.

¹ *Về chương trình hành động của ứng cử viên Tổng thống Medvedev*, TTXVN, TKĐB, 21/2/2008.

Ông sinh ngày 26/6/1944, tại tỉnh Ôrion. Ông đã từng phục vụ trong quân đội, tham gia công tác đoàn thanh niên Komsomôn. Diuganov đã hai lần tham gia cuộc chạy đua giành ghế Tổng thống năm 1996 và năm 2000 và đều về vị trí thứ 2 sau Enxin và Putin. Năm 1996, ông được 32% phiếu bầu và năm 2000 có được gần 22 triệu phiếu ủng hộ. Trong bầu cử Duma Quốc gia ngày 2/12/2007, Đảng Cộng sản Liên bang Nga với 162 nghìn đảng viên, giành được vị trí thứ 2 với 11,57%, (57 ghế nghị sỹ). Chương trình tranh cử của Diuganov cũng là chương trình tranh cử của Đảng Cộng sản khi tham gia chạy đua vào Duma Quốc gia. Chương trình tập trung vào các vấn đề quốc hữu hoá các ngành chiến lược, mở rộng mạng lưới an sinh xã hội, đa dạng hóa kinh tế, giảm phụ thuộc vào nguồn thu từ dầu mỏ, kiên quyết phản đối khối quân sự NATO, thúc đẩy cải cách hiến pháp... Đồng thời, Đảng Cộng sản cũng mạnh mẽ công khai phê phán chính quyền, gọi Kế hoạch Putin là thảm họa đối với nước Nga, ngược lại với tuyên truyền của Đảng Nước Nga thống nhất, nhằm tranh thủ lá phiếu của cử tri.

- Ứng cử viên thứ ba: Vladimia Girinoxki, Chủ tịch Đảng Tự do - Dân chủ, Phó Chủ tịch Duma Quốc gia khóa V, do Đảng này đề cử. Ông là chính trị gia theo đường lối dân tộc chủ nghĩa, sinh 24/4/1946, trong gia đình Do thái. Ông đã tốt nghiệp ngành Thở Nhĩ Kỳ học, sau đó là ngành luật, tiếp đó phục vụ trong quân đội. Năm 1998

ông nhận bằng tiến sỹ triết học. Tham gia hoạt động chính trị từ 1988 và ông trở thành người sáng lập Đảng Dân chủ - Tự do (LDP), sau đổi thành Đảng Tự do - Dân chủ Nga (LDPR). Ông đã ba lần ra tranh cử Tổng thống vào các năm 1991, 1996 và 2000, song giành được sự ủng hộ thấp. Trong chương trình tranh cử lần này, ông coi Liên minh Châu Âu là đối thủ, không bao giờ có thể là đồng minh của Nga.

- Ứng cử viên thứ 4: Andrây Bogdanov, sinh năm 1970, Chủ tịch Đảng Dân chủ và tự ứng cử. Ông cũng thu thập được 2 triệu chữ ký ủng hộ để trở thành ứng cử viên chính thức. Tốt nghiệp Học viện kinh tế Plekhanov, rồi tiến sỹ Khoa học chính trị (năm 2002). Trong giai đoạn 2002-2003, ông là thành viên cao cấp của Đảng Nước Nga thống nhất. Sau cuộc chiến với cựu Thủ tướng Kaxianov năm 2005, ông trở thành Chủ tịch Đảng Dân chủ Nga. Ông muốn đưa nước Nga xích lại gần Liên minh Châu Âu. Đa số cử tri không biết ông là ai.

Về mục tiêu tham gia cuộc đua, nhiều nhà nghiên cứu cho rằng, Duiganov và Girinoxki tham gia chạy đua là để chuẩn bị cho kỳ bầu cử Duma Quốc gia sau, còn Bogdanov chỉ là tự giới thiệu mình và làm "con rối" trên vũ đài chính trị mà thôi. Trong ba ứng cử viên trên không ai đặt mục đích vào Điện Kremlin, vì họ biết rằng Medvedev là ứng cử viên ngoại hạng, không có đối thủ.

Cuộc bầu cử Tổng thống lần này có hơn 109 triệu cử tri trong số 142 triệu dân được

tham gia bỏ phiếu. Cả nước có 96.300 điểm bầu cử, trong đó có 364 điểm bầu cử ở 142 nước trên thế giới. Tại Việt Nam có bốn điểm bầu cử là Đại sứ quán Liên bang Nga ở Hà Nội, Tổng Lãnh sự quán Nga ở thành phố Hồ Chí Minh, Đà Nẵng và cộng đồng người Nga tại Vũng Tàu. Để đảm bảo an ninh cho cuộc bầu cử vô cùng quan trọng này, chính quyền đã huy động khoảng 450 nghìn cảnh sát và binh lính. Có hơn 300 quan sát viên quốc tế đến giám sát cuộc bầu cử. Khoảng 2.000 phóng viên trong nước và nước ngoài đến theo dõi và đưa tin về cuộc bầu cử.

2. Kết quả bầu cử Tổng thống

Theo kết quả bầu cử Tổng thống do Ủy ban bầu cử Trung ương công bố:

- Ông Dmitri Medvedev, ứng cử viên của Đảng Nước Nga thống nhất được 70,23% phiếu, cao hơn tỷ lệ bầu cho Đảng Nước Nga thống nhất trong bầu cử Duma Quốc gia 2007 (64%). Ông giành chiến thắng thuyết phục với sự ủng hộ của hơn 51,9 triệu cử tri so với 49,6 triệu cử tri đã bỏ phiếu cho ông Putin năm 2004 và 45,6 triệu cử tri ủng hộ ông Enxin năm 1991. Tỷ lệ 70,23% dành cho Medvedev vẫn kém tỷ lệ bầu cho Putin năm 2004 là 71,3 %. Chủ tịch ủy ban bầu cử Trung ương đã tuyên bố ứng cử viên Medvedev đã chiến thắng và sẽ là Tổng thống Liên bang Nga nhiệm kỳ 2008-2012.

- Ông Genadi Diuganov, Chủ tịch Đảng Cộng sản Liên bang Nga được 17,77%, cao hơn tỷ lệ dành cho Đảng Cộng sản Liên

bang Nga trong bầu cử Duma Quốc gia tháng 12/2007 (11,57%).

- Ông Vladimira Girinoxki, Chủ tịch Đảng Tự do - Dân chủ được 9,37% so với 8,14% cử tri dành cho Đảng của ông trong bầu cử Duma Quốc gia tháng 12/2007.

- Ông Bogdanov, Chủ tịch Đảng Dân chủ Nga: 1,29%.

Có khoảng 70% cử tri đã đi bầu, cao hơn lần bầu cử Tổng thống năm 2004 và cuộc bầu cử Duma Quốc gia tháng 12/2007. Tỷ lệ cử tri đi bầu cử cao chứng tỏ người dân Nga rất quan tâm đến cuộc bầu cử này, quan tâm đến tương lai đất nước, vốn đang được phục hưng sau 8 năm cầm quyền của Tổng thống Putin.

Đánh giá về cuộc bầu cử có những ý kiến khác nhau cả ở trong và ngoài nước Nga. Ông Vladimira Churov, Chủ tịch ủy ban bầu cử Trung ương cho rằng, bầu cử diễn ra thành công, công bằng, dân chủ, đúng luật, không có vi phạm đáng kể nào xảy ra. Đảng Cộng sản Liên bang Nga có nhận xét khác, khi nêu ý kiến: Ứng cử viên của điện Kremlin được hưởng nhiều lợi thế, thiếu công bằng trong suốt quá trình cuộc vận động tranh cử. Ông Diuganov còn tuyên bố: Có những bằng chứng gian lận trong bầu cử và ông sẽ kiện lên tòa án. Chủ tịch Đảng Tự do - Dân chủ Girinovski cũng tuyên bố không công nhận kết quả bầu cử và sẽ đưa vụ việc ra tòa. Một đoàn thể độc lập bên vực quyền cử tri có tên là Golos (Tiếng vang), đã tường trình về những vi phạm trong quá trình bầu cử. Phe

đối lập Nga phản đối cuộc bầu cử và cho rằng, bầu cử là không công bằng. Chính quyền bác bỏ các nhận xét, đánh giá trên. Còn ứng cử viên Đảng Dân chủ Bogdanov thì tỏ ra hài lòng với kết quả bầu cử, mặc dù ông chỉ giành được chưa đầy 2% phiếu bầu. Ông phấn khởi nói: Trước đây, tuyệt đối không ai biết tôi là ai. Thế hệ dân chủ cũ đã chấm dứt. Đây là thời điểm cho thế hệ mới².

Trong các quan sát viên quốc tế đến theo dõi cuộc bầu cử, có nhiều quan sát viên của Cộng đồng các quốc gia độc lập và Tổ chức hợp tác Thượng Hải. Họ đều đánh giá cao cuộc bầu cử. Các quan sát viên của Đại hội đồng Liên nghị viện Cộng đồng các quốc gia độc lập tuyên bố: Cuộc bầu cử Tổng thống Liên bang Nga diễn ra theo đúng Hiến pháp Nga, Luật Bầu cử Nga và chuẩn mực quốc tế³. Các quan sát viên phương Tây mặc dù có phê phán cuộc bầu cử, song không khỏi ngạc nhiên trước tinh thần tích cực của cử tri Nga. Trước bầu cử họ đều dự đoán tỷ lệ người đi bầu sẽ rất thấp vì kết quả đã nhìn thấy trước, song thực tế lại ngược lại.

3. Phản ứng quốc tế

Dư luận quốc tế rất quan tâm theo dõi cuộc bầu cử Tổng thống ở Nga và có phản ứng nhanh chóng. Trước kết quả bầu cử Tổng thống Nga, Tổng thống Mỹ W. Bush ngày 3/3/2008 đã chúc mừng ông Medvedev và nhấn mạnh: Tổng thống mới và Thủ tướng

mới là ông Putin sẽ điều hành nước Nga theo Hiến pháp. Hai ứng cử viên Tổng thống của Đảng Dân chủ Mỹ là B.Obama và H.Clinton tuyên bố, sẵn sàng làm việc với ông Medvedev ở những lĩnh vực đáp ứng lợi ích của Mỹ và đưa ra những lời chỉ trích bầu cử thiếu dân chủ. Tổng thống Pháp N. Sarkozy ngay lập tức đã gọi điện chúc mừng Tổng thống đắc cử Medvedev, chính thức mời Tổng thống mới thăm Pháp. Thủ tướng Đức, bà A.Mekel cũng là một trong những nhà lãnh đạo quốc gia nước ngoài đầu tiên chúc mừng ông Medvedev thắng cử và bày tỏ mong muốn hợp tác. Tuy nhiên, đại diện Chính phủ Đức lại phê phán cuộc bầu cử Tổng thống Nga không đáp ứng đầy đủ các tiêu chí dân chủ. Chủ tịch Trung Quốc Hồ Cẩm Đào cũng điện đàm chúc mừng Tổng thống đắc cử Medvedev, mời Tổng thống mới thăm Trung Quốc. Lời mời đã được chấp nhận. Ông Hồ Cẩm Đào cũng tỏ ý hy vọng quan hệ Trung - Nga sẽ phát triển lên một tầm cao mới⁴. Chủ tịch ủy ban châu Âu (EC) Hôxe Manuen Baroxô ra tuyên bố chúc mừng ông Medvedev, bày tỏ tin tưởng quan hệ giữa Bruxen và Matxcova sẽ phát triển mạnh. Thủ tướng Anh Gordon Bown gửi điện chúc mừng Tổng thống vừa mới được bầu Medvedev, bày tỏ hy vọng có sự hợp tác tích cực giữa Anh quốc và Nga. Ngoài ra, Tổng thống đắc cử nhận được nhiều lời chúc mừng của nguyên thủ các quốc gia khác.

² Châu Yên: Ông Dmitry Medvedev đắc cử Tổng thống Nga, Báo Thanh Niên, ngày 4/3/2008.

³ Elena Zubtsova: Bảng chứng về sự đoàn kết của nước Nga thời hậu Xô viết, Báo Lao Động, ngày 4/3/2008.

⁴ Bộ Ngoại giao: Tin A, ngày 4/3/2008.

Việt Nam là một trong những nước sớm có phản ứng tích cực đối với kết quả bầu Tổng thống ở Liên bang Nga. Ngày 4/3/2008, Chủ tịch nước ta Nguyễn Minh Triết đã gửi điện chúc mừng Tổng thống vừa mới được bầu D. Medvedev và bày tỏ tin tưởng rằng, Liên bang Nga sẽ tiếp tục phát triển vững mạnh và quan hệ đối tác chiến lược Việt - Nga tiếp tục được củng cố và tăng cường. Người phát ngôn Bộ Ngoại giao Việt Nam thì nhấn mạnh: Việt Nam hoan nghênh và chúc mừng ngài D. Medvedev. Chúng tôi tin rằng, dưới sự lãnh đạo của Tổng thống Medvedev nước Nga sẽ tiếp tục đạt được những thành tựu to lớn trong công cuộc chấn hưng đất nước hùng mạnh và có vị trí xứng đáng trên trường quốc tế⁵.

4. Nguyên nhân thắng cử của ông Medvedev

Có nhiều nhân tố đưa đến thắng lợi của ông Medvedev. Có nhân tố chủ quan, nhân tố khách quan.

- *Trước hết* là những yếu tố nhân thân của ông: luật sư trẻ, sinh trưởng trong gia đình trí thức, được đào tạo chính quy, bài bản, đã từng là phó giáo sư luật trường đại học. Đặc biệt, ông là người cùng quê và học cùng trường đại học với ông Putin, đã quen biết Putin từ trước, được Putin cất nhắc sử dụng đào tạo và rất tin cậy.

- *Thứ hai*, ông đã trở thành nhà kỹ trị, có kinh nghiệm trong quá trình hoạt động chính

trị, là gương mặt phù hợp nhất có thể đứng ra dung hòa các phe phái khác nhau trong Điện Kremlin, đáp ứng lợi ích các thế lực chính trị. Ông đã tham gia Hội đồng thành phố Xanh Petecbua phụ trách đối ngoại và là cố vấn cho Thị trưởng (1990-1995), Phó Chánh Văn phòng phủ Tổng thống vào năm 1999-2000, đứng đầu Bộ Chỉ huy chiến dịch vận động tranh cử của Putin vào năm 2000, Chủ tịch Hội đồng quản trị tập đoàn dầu lửa khí đốt khổng lồ Gazprom, Chánh Văn phòng phủ Tổng thống (2003-2005), Phó Thủ tướng thứ nhất (2005-2008). Trong các cương vị công tác của mình, nhất là khi là Phó Thủ tướng đã có những thành công thiết thực và rõ nét trong việc cải thiện an sinh cho người dân, nên ông đã nhận được sự ủng hộ của phần đông tầng lớp lao động và hưu trí... Thành công mà ông đạt được nhiều hơn là thất bại⁶.

- *Thứ ba*, ông có chương trình tranh cử tốt. Trong chương trình, điểm nhấn là ưu tiên sự ổn định theo "kiểu Putin". Ông đưa vấn đề chống tham nhũng vào chương trình quốc gia, là vấn đề có quan tâm lớn của cử tri. Giới doanh nhân sẽ được hưởng từ quyền tự do kinh doanh và quyền sở hữu, người già hy vọng có đồng lương hưu xứng đáng và tầng lớp nghèo có chương trình xã hội mới. Những người ủng hộ ông hoàn toàn có thể tin tưởng vào 4 mục tiêu mà ông Medvedev đặt ra là: hoàn thiện các thể chế, phát triển cơ sở hạ tầng, thúc đẩy sáng tạo và đầu tư. Ông nhấn mạnh các vấn đề xã hội, hưu trí, nâng

⁵ Báo Nhân Dân, ngày 5/4/2008.

⁶ Lâm Phương: Báo Hà Nội Mới, ngày 2/3/2008.

cao mức sống. Ông là Phó thủ tướng phụ trách các công việc này, do đó rất thuận lợi cho ông trong vận động tranh cử.

- *Thứ tư*, ông là người của Đảng Nước Nga thống nhất, đảng chính quyền vừa giành thắng lợi áp đảo (64% phiếu với khoảng 315/450 ghế) tại Duma Quốc gia trong bầu cử ngày 2/12/2007. Ngoài sự hậu thuẫn của Đảng Nước Nga thống nhất, ông còn được ba chính đảng khác nữa đề cử làm ứng cử viên Tổng thống.

- *Thứ năm*, nhân tố quan trọng nhất để ông Medvedev giành chiến thắng và chiến thắng vang dội trong cuộc chạy đua mà nhiều nhà nghiên cứu đều có chung một nhận định là do ông là ứng cử viên được đích thân Tổng thống V. Putin lựa chọn. Tờ báo Lao Động viết: "...ông Medvedev được lựa chọn không hoàn toàn vì tài năng cá nhân hay kinh nghiệm lãnh đạo mà quan trọng hơn là vì tín nhiệm của Tổng thống V. Putin-người được đa số dân chúng yêu quý"⁷. Cử tri đều tỏ ra tin tưởng vào sự lựa chọn của Putin.

5. Triển vọng tình hình nước Nga sau bầu cử

Sẽ đề cập hai vấn đề liên quan đến tình hình nước Nga sau bầu cử Tổng thống: sự phân bổ quyền lực giữa Tổng thống và Thủ tướng. Tổng thống Medvedev có phong cách riêng hay chỉ là cái bóng của Putin và triển vọng tình hình nước Nga.

Về vấn đề thứ nhất, có nhiều ý kiến khác nhau. Giám đốc Trung tâm Nghiên cứu Nga và Các quốc gia mới độc lập, thuộc Học viện Quan hệ quốc tế Pháp, Thomas Gomart cho rằng, sở dĩ ông Putin chọn Medvedev vì ông tỏ ra "là người dễ thao túng và thân phương Tây". Theo ông có thể có ba kịch bản về mô hình quan hệ quyền lực giữa hai ông như sau:

- Medvedev hoàn toàn là một con rối, bị Putin thao túng nhằm đảm bảo cho Putin có thể quay lại nắm quyền vào năm 2012;

- Hai người tôn trọng lẫn nhau, hình thành cơ chế lãnh đạo tay đôi;

- Sau khi thâm tóm được quyền lực, Medvedev sẽ tìm cách loại trừ Putin, giống như Putin đã loại Alexandre Voloshin, người mà Enxin chọn nhằm thao túng Putin.

Trước mắt, tương quan lực lượng thể hiện trong cơ cấu chính phủ mới. Cả hai người đều tìm cách đưa người của mình vào Chính phủ⁸. Như vậy ông có vẻ thiên về kịch bản ba.

Chúng tôi tán thành rằng sẽ có ba kịch bản phân chia quyền lực giữa Tổng thống và Thủ tướng, song tình hình sẽ diễn ra theo kịch bản hai. Nước Nga bước sang một thời đại mới, tồn tại hệ thống quyền lực "nhị nguyên", hợp tác thế mạnh với thế mạnh. Nghĩa là Putin là thế mạnh và Medvedev cũng là thế mạnh. Lập luận trên có những cơ sở sau đây:

⁷ Nga xác nhận sự lựa chọn của ông Putin, Báo Lao Động, ngày 3/3/2008.

⁸ Tin từ Pháp: Tin A Bộ Ngoại giao, ngày 4/3/2008.

- *Thứ nhất*, trước hết hai người đã có nhiều năm làm việc cùng nhau, hiểu biết sâu sắc lẫn nhau, gắn bó chặt chẽ với nhau, đã có sự tin cậy cao đối với nhau. Sự nghiệp của Medvedev là do Putin gây dựng. Ông V. Muxin, người có quan hệ thân tình với cả Putin và Medvedev nhận xét: Thủ tướng V. Dupcốp và Phó Thủ tướng thứ nhất S.Ivanop là cấp dưới thân tín của V.Putin. Quan hệ giữa ông V.Putin và ông D. Medvedev còn hơn thế nhiều. D.Medvedev coi ông Putin như người anh⁹. Nhà phân tích chính trị độc lập Dmitry Orekhin viết: Putin đã chọn Medvedev chủ yếu vì sự trung thành tuyệt đối của ông ta. Hai người đã quen nhau 17 năm, chính Putin đã mang lại cho ông sự nghiệp. Medvedev khó có thể phản lại kế ước đã ký¹⁰.

- *Thứ hai*, đã có cơ chế pháp lý, phân định quyền hạn, chức trách của Tổng thống và Thủ tướng. Đó là Hiến pháp Nga. Chính Medvedev khi trả lời phóng viên đã nói: “Chính vì thế tôi mới nói với các bạn: đừng lo lắng gì cả. Mọi quyết định sẽ được thông qua theo Hiến pháp”¹¹. Putin cũng là người hiểu sâu sắc vấn đề đó, chính vì vậy ông quyết định chỉ làm Tổng thống hai nhiệm kỳ như Hiến pháp quy định. Mặc dù ông có khả năng sử dụng bộ máy, cơ chế trong tay mình

sửa đổi Hiến pháp để có thể được tham gia cuộc chạy đua lần này. Nếu được ra ứng cử nhiệm kỳ Tổng thống thứ ba, ông chắc chắn sẽ tái cử một cách dễ dàng. Song ông tôn trọng Hiến pháp.

- *Thứ ba*, đã hình thành đường lối chiến lược nước Nga, đó là đường lối của Putin được Tổng thống mới tán thành, ủng hộ và kế thừa, phát triển. Gần đây hai ông cùng đưa ra Chương trình phát triển chính trị, kinh tế nước Nga đến năm 2020. Tổng thống Putin trình bày chương trình của mình tại phiên họp mở rộng của Hội đồng Liên bang, nêu nhiệm vụ cho 12 năm (đến năm 2020). Còn ứng cử viên Medvedev lại phát biểu tại Diễn đàn kinh tế Krasnoiaxơ. Cả hai chương trình tạo nên tổng thể, liên quan chặt chẽ với nhau. Đây là nhân tố quan trọng trong sự hợp tác giữa hai ông. Chính Medvedev, trong phát biểu trước những người ủng hộ mình khi có kết quả sơ bộ bầu cử Tổng thống tối 3/3/2008, đã nhấn mạnh: “Chúng ta cùng nhau tiếp tục con đường mà Tổng thống Putin đã vạch ra... Chúng ta sẽ cùng tiến xa hơn. Chúng ta sẽ cùng chiến thắng”¹².

- *Thứ tư*, có một nhân tố không kém phần quan trọng củng cố cơ chế quyền lực cặp đôi Putin - Medvedev là Đảng Nước Nga thống nhất với đa số áp đảo tại Thượng viện và Duma Quốc gia, chi phối chính trường Nga, đảm bảo thành công cho các quyết sách của hai người. Ngày 14/4/2008 vừa qua tại

⁹ Báo Trung: Kỳ III - Giành vị trí đặc biệt cho nước Nga, Báo Quân đội Nhân dân, ngày 6/3/2008 (Dịch từ tiếng Nga).

¹⁰ Nước Nga với cuộc bầu cử Tổng thống, VNITX, TKĐB, ngày 5/3/2008.

¹¹ D. Medvedev: Không có hai, ba hay năm trung tâm quyền lực, TTXVN, TKĐB ngày, 25/2/2008.

¹² Châu Yên: Ông Dmitry Medvedev đắc cử Tổng thống Nga, Báo Thanh Niên, ngày 4/3/2008.

Đại hội IX của Đảng, ông Putin đã chấp nhận làm Chủ tịch Đảng, mặc dù không là đảng viên của Đảng.

- *Thứ năm*, trong cơ cấu quyền lực “song tấu”, Putin vẫn còn cơ hội trở lại làm Tổng thống và Medvédev cũng vẫn còn triển vọng làm ông chủ Điện Kremlin lần nữa. Sergey Mironov, Chủ tịch Thượng viện, Chủ tịch Đảng nước Nga công bằng, nhân vật trung thành với Điện Kremlin dự báo: Sau nhiệm kỳ này, Putin có thể trở lại ứng cử chức Tổng thống, sau hai nhiệm kỳ lại đến Medvédev ra ứng cử Tổng thống¹³. Đây mới chỉ là khả năng và về tuổi tác. Việc đó còn phụ thuộc vào việc các ông cầm quyền như thế nào, tín nhiệm của dân chúng đến đâu?

Trong “bộ đôi” trên, mặc dù Medvédev là Tổng thống có quyền lực rất lớn, lớn hơn rất nhiều quyền hạn của Thủ tướng, song các nhà nghiên cứu đều cho rằng, Putin vẫn là tác giả của kịch bản, thiết kế ra cơ chế, “vẫn sẽ là nhân vật chính sau bầu cử”, nắm bản quyền tác giả của nước Nga, đã viết lại nước Nga, đã đưa ra nhân vật, dàn dựng cả một lớp kịch mới... vì Putin là “thủ lĩnh quốc gia”¹⁴. Nhiều học giả Trung Quốc cũng có chung nhận định. Giáo sư Dương Thành, trường Đại học Sư phạm Hoa Đông viết: Hình thành cơ cấu quyết sách tập thể hai người thay quyết sách “đơn cực Putin”, trong đó Putin tiếp tục giữ vai trò quan trọng trong quyết sách chính

trị và hệ thống quản lý tổng thể quốc gia¹⁵. Nhiều người Nga đều cho rằng, sau bầu cử, Medvédev trở thành Tổng thống, song để trở thành thủ lĩnh quốc gia cần phải có nhiều chiến công như Putin.

Cơ chế “bộ đôi” quyền lực rất tốt cho nước Nga, cho cả hai ông vì tận dụng được sức mạnh của cả hai ông. Giáo sư Dương Thành khẳng định: Liên kết Medvedev - Putin sẽ duy trì ổn định chính trị của nước Nga, nhất là hội dung hạt nhân của chủ nghĩa Putin lấy mô hình kinh tế - chính trị phi tự do và ngoại giao trên thế mạnh sẽ tiếp tục thúc đẩy nước Nga trở dậy mạnh mẽ.

Cùng với thời gian, Tổng thống Medvédev sẽ có phong cách cầm quyền riêng, tách dần khỏi cái bóng của Putin, song mô hình “nhị nguyên” quyền lực tiếp tục được giữ vững, được củng cố. Mẫu số chung của cả Tổng thống và Thủ tướng mới, của nhiều lực lượng chính trị và nhân dân Nga là ổn định và phục hưng đất nước. Điều đó sẽ góp phần tăng cường sự hợp tác giữa hai nhà lãnh đạo quốc gia.

Với sự ổn định của mô hình quyền lực “bộ đôi Medvedev- Putin”, nước Nga sẽ tiếp tục ổn định, kinh tế tiếp tục tăng trưởng nhanh và vị thế quốc tế nước lớn sẽ ngày càng được củng cố. Nhiều chuyên gia dự báo, cuối thập niên 2020, GDP bình quân đầu người của nước Nga sẽ đuổi kịp nước

¹³ H.D: “Bộ đôi” Putin và Medvedev có thể nắm quyền tới năm 2033, Báo Tiền Phong, ngày 22/1/2008.

¹⁴ TTXVN: Nước Nga trước thêm bầu cử Tổng thống, TKDB, ngày 25/2/2008.

¹⁵ Tin từ Trung Quốc: Tin A Bộ Ngoại giao, ngày 4/3/2008.

Pháp và sau đó nước Nga sẽ đứng vào hàng ngũ 5 nước có nền kinh tế lớn nhất thế giới.

Ngày 7/5/2008, Tổng thống đắc cử Medvedev đã chính thức nhậm chức Tổng thống Liên bang Nga. Ngày 9/5/2008, nguyên Tổng thống Putin sẽ trở thành người đứng đầu nội các nước Nga. Cùng với nhân dân Nga, chúng ta tin tưởng rằng, bộ đôi quyền lực Liên bang Nga sẽ vận hành ổn thỏa trên cơ sở Hiến pháp. Nước Nga hùng mạnh với sự cầm lái của ông Putin và ông Medvedev sẽ tiếp tục ổn định và phát triển. Công cuộc chấn hưng nước Nga, khôi phục và nâng cao vị thế nước Nga trên trường quốc tế sẽ không ngừng đâm hoa, kết trái vì lợi ích của nhân dân Nga, vì hòa bình ổn định, hợp tác và phát triển trên thế giới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Điền Tâm: *Con đường của nước Nga*, Báo Nhân Dân, ngày 6/3/2008.
2. Thụy Miên: *Người Nga bầu cử Tổng thống*, Báo Thanh Niên, ngày 2/3/2008.
3. Nhật Mai: *V.Putin và D. Medvedev - Sự bổ sung kỳ diệu*, Báo Hà Nội Mới, ngày 17/2/2008.
4. Elena Zubtsova: *Bằng chứng về sự đoàn kết của nước Nga thời hậu Xô-viết*, Báo Lao Động, ngày 4/3/2008.

5. Bảo Trung: *Tổng thống Putin đã khôi phục nước Nga như thế nào*, Báo Quân đội Nhân dân, ngày 28/2- 2/3/2008(Dịch từ tiếng Nga).

6. Bảo Trung: *Tổng thống đắc cử D. Medvedev - Đường tới điện Kremlin*, Báo Quân đội Nhân dân, ngày 3-7/3/2008.(Dịch từ tiếng Nga).

7. Châu Yên: *Nước Nga có Tổng thống mới*, Báo Thanh Niên, ngày 7/5/2008.

8. VNNTX: *Di sản của Putin*, TKĐB ngày 4/3/2008.

9. VNNTX: *Phát biểu của Tổng thống Putin về chiến lược phát triển nước Nga đến năm 2020*, TKĐB, ngày 21/2/2008.

10. TTXVN: *Nước Nga trước thềm bầu cử Tổng thống*, TKĐB, ngày 29/2/2008.

11. VNNTX: *Về chương trình hành động của ứng cử viên D.Medvedev*, TKĐB, ngày 21/2/2008.

12. Tin A Bộ Ngoại giao tháng 2 và 3 năm 2008.

13. Các mạng tiếng Nga: <http://www.rian.ru>; izvestia.ru; lenta.ru; pravda.ru v.v.../.